

XXI. konference České asociace pedagogického výzkumu

155

Efektivita vzdělávání v proměnách společnosti byla tématem XXI. konference České asociace pedagogického výzkumu, která se konala 16.–18. září 2013 na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Konferenci připravil organizační výbor pod vedením výkonné předsedkyně ing. Ivany Kratochvílové, Ph.D.

V úvodu, zdařile moderovaném PhDr. Janem Háblem, Ph.D., účastníky konference přivítali rektor UJEP prof. RNDr. René Wokoun, CSc., děkan Pedagogické fakulty UJEP doc. PaedDr. Pavel Doulik, PhD., čestný předseda ČAPV prof. PhDr. Jan Průcha, DrSc., Dr.h.c., a doc. PaedDr. Petr Urbánek, Dr., předseda ČAPV.

S první plenární přednáškou vystoupila Dr. Dorothy McMillan, BEd. Med. PhD. FHEA, ze Stranmillis University College v Belfastu. Byla na téma *Je zapotřebí celé vesnice: Partnerské přístupy ke vzdělávání* a zaměřila se na změny ve společnosti a na ně navázané změny ve vzdělávání učitelů především ve Spojeném království.

Druhou přednáškou *Efektivita ve vzdělávání: Přínosy pro výzkum a rizika politického (zne)užití* nás vrátil zpět k tématu konference PhDr. David Greger, Ph.D., z Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty UK v Praze. Výzkum efektivity ve vzdělávání (School Effectiveness Research, dále jen SER) definoval jako paradigma od osmdesátých let 20. století dominující v zahraničí pedagogickému výzkumu, které má vlastní studijní programy i odborné časopisy. Na příkladu prvních studií SER popsal změny, které takto zaměřený výzkum přinesl. Charakterizoval současný stav tohoto výzkumu v Evropě i v Americe a jeho vztah ke vzdělávací politice. Uvedl také kritiky tohoto přístupu ke vzdělávání a jeho výzkumu, díky nimž se SER dále posouvá a vylepšuje. Na závěr se D. Greger zamýšlel nad možnostmi využití zahraničních zkušeností se SER v českých podmínkách – v kvantitativním výzkumu i ve vzdělávací politice.

Po těchto přednáškách začalo jednání v sekcích *Osobnost dítěte a efektivita výchovně vzdělávacího procesu*, *Učitel a efektivita vyučování* a *Kurikulární reformy a jejich efektivita*. Přímo v aule probíhalo sympozium *Učitelská profese v měnících se požadavcích vzdělávání* vedené prof. PhDr. Vladimírou Spilkovou, CSc.

První den konference se také konala plenární schůze ČAPV pod vedením předsedy P. Urbánka. Výbor ČAPV udělil tři ocenění za pozoruhodné publikační počiny z poslední doby v kategorii neperiodických děl. Ocenění byli (v abecedním pořadí): PhDr. Martin Chvál, Ph.D., za odbornou garanci tvorby a za publikaci souboru nástrojů pro pedagogický výzkum a školskou praxi v projektu *Cesta ke kvalitě*, doc. PhDr. Tomáš

156 Janík, Ph.D., M.Ed., za koncipování a koordinaci výzkumu *Kurikulum G* a za publikace jeho teoretických východisek, metodologie a výsledků a také autoři *Pedagogického slovníku* prof. PhDr. Jan Průcha, DrSc., Dr.h.c., prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc., a prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc., za péči o aktualizace jeho opakovaných vydání.

V podvečer byl pro účastníky konference uspořádán v krásných prostorách Muzea města Ústí nad Labem velmi vydařený společenský večer spojený s rautem a koncerty dvou hudebních skupin. Účastníci měli také možnost si projít všechny expozice muzea.

Druhý den konference patřil celý jednání v sekcích. Nově se přidaly sekce *Efektivita fungování a řízení školy*, *Podpora inkluze jako nástroj zvyšování efektivity ve vzdělávání* a *Etické a morální aspekty ve vzdělávání*. Posterová sekce byla umístěna v předsáli auly celý den, avšak na diskusi s jejich autory byla vyhrazena pouze jedna přestávka mezi jednáním sekcí. Některé sekce, kde se sešlo mnoho příspěvků, ale i tuto přestávku využily pro své jednání, přesto někdy bylo málo času na jednotlivé příspěvky a zejména diskusi k nim. Přitom zpětná vazba k přednesenému příspěvku je právě tím, co autoři od této konference obvykle očekávají. Otázkou proto je, zda je možné přerazovat příspěvky z jedné sekce do jiné, méně obsazené, nebo zda jinak nastavit témata sekcí, aby bylo rozložení příspěvků rovnoměrnější. (To je ale spíše otázka pro organizátory příští konference.)

Na závěr konference byly vyhlášeny výsledky soutěže posterových prezentací. První se umístil Mgr. Roman Kroufek z PedF UJEP (*Environmentální postoje studentů učitelství pro první stupeň ZŠ*), druhá skončila Mgr. Monika Boušková z PedF UK (*Kritéria rozhodování ředitelů pro přidělování učitelů do výběrových a nevýběrových tříd na ZŠ*) a třetí Mgr. Markéta Švrčková Nedevovalá z PedF MU (*Způsoby hodnocení dětského výtvarného projevu v předškolním vzdělávání*). Autoři posterů byly oceněni finančně a také získali slevu na účastnickém poplatku pro příští konferenci ČAPV.

Účastníci, kteří zůstávali i na třetí den konference, byli pozváni na velmi zajímavé představení *Vivat Comenius* Alfréda Strejčka a Štěpána Raka na motivy díla J. A. Komenského *Obecná porada o nápravě věcí lidských*, které se konalo v sále Sboru Církve bratrské a bylo doplněno prezentací posterů o životě a díle J. A. Komenského.

Poslední den konference se už tradičně konaly metodologické semináře. Mgr. Klára Šedá, Ph.D., a Mgr. Roman Švaříček, Ph.D., z Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně se zaměřili na analýzu dat v etnografickém přístupu. Účastníci oceňovali, že měli hned možnost si přednesené vyzkoušet a také prodiskutovat s ostatními účastníky semináře. Prof. PhDr. Miroslav Chráska, CSc., z Ústavu pedagogických věd Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se věnoval úvodu do kvantitativní analýzy dat, což bohužel nebylo z informací o semináři předem zřejmé.

Na závěr se ještě můžeme podívat na účastníky konference statisticky. Podle Sborníku abstraktů z konference se jí zúčastnilo 190 lidí, z toho bylo 121 žen (64 %). Kromě ČR byli účastníci také ze Slovenska (8 %) a z Polska (2 %). Rozdělení zastoupení podle jednotlivých vysokých škol je uvedeno v tabulce 1. Je z ní poměrně dobře patrný vliv místa, na kterém je konference pořádána – například výrazné zastoupení pořádající vysoké školy nebo nižší počet moravských vysokých škol. Pro zajímavost

je v tabulce 2 přehled fakult, které byly zastoupeny více než deseti účastníky. To by mohlo naznačovat, na kterých fakultách se více orientují na pedagogický výzkum.

Tabulka 1 Rozdělení účastníků podle vysokých škol

Pracoviště	Počet účastníků	v %
UK Praha	55	29
MU Brno	51	27
UJEP v Ústí n. L.	24	13
UP Olomouc	20	11
UMB v Banské Bystrici	8	4
Univerzita Pardubice	4	2
ZČU v Plzni	3	2
KU v Ružomberku	3	2
TU v Liberci	3	2
Polská univerzita	3	2
UK v Bratislavě	2	1
Prešovská univerzita	2	1
ostatní VŠ v ČR	3	2
ostatní mimo VŠ	9	5
celkem	190	100

Tabulka 2 Na konferenci nejvíce zastoupené fakulty

fakulty	počet účastníků	v %
PedF UK Praha	43	23
PedF MU Brno	33	17
PedF UP Olomouc	20	11
PedF UJEP v Ústí n. L.	19	10
FF MU Brno	16	9

Je třeba ocenit, že organizační výbor konference brzy vydal sborník příspěvků z této konference. Sborník má dvě části – tištěnou se 13 vybranými příspěvky řazenými abecedně podle autorů a elektronickou, která na CD obsahuje ostatní zasláné příspěvky, zde už uspořádané podle jednotlivých sekcí. Příští konference ČAPV má téma: *Pedagogický výzkum: spojnice mezi teorií a praxí* a připravuje ji Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci na 8.–10. září 2014.